

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत (NMSA)
परंपरागत कृषि विकास योजना (PKVY)
सन २०२०-२१ मध्ये राबविण्याकरिता सुधारित
प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : योजना ३३२०/ प्र.क्र. ७४/१-अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय, विस्तार, मुंबई- ४०००३२

दिनांक : ०२ डिसेंबर, २०२०

वाचा : १) केंद्र शासनाने DAC Website: agricoop.nic.in या सांकेतिक स्थळावर निर्गमित

केलेल्या परंपरागत कृषि विकास योजनेच्या मार्गदर्शक सूचना.

- २) कृषी व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र.संशेयो /१२१४/प्र.क्र.२६६/१७अ, दि.२०.०२.२०१६
- ३) केंद्र शासनाचे पत्र क्र.९-३९/२०१५/Org.Fmg, दि.०२.०६.२०१७.
- ४) कृषी व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र.संशेयो १२१६/प्र.क्र.१४५/१७अ, दि.०७.०८.२०१७
- ५) कृषी व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र.पुरक २५१७/प्र.क्र.१२३/१७अ, दि.०७.१२.२०१७
- ६) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. ९-३५/२०१५-Org.Fmg(i), दि. २८.०२.२०२०
- ७) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. ९-३५/२०१५-Org.Fmg(ii), दि. २८.०२.२०२०
- ८) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. ९-३५/२०१५-Org.Fmg(iii), दि. २८.०२.२०२०
- ९) कृषी व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र.योजना३३२०/प्र.क्र.२५/१अ, दि. २०.०३.२०२०
- १०) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. ९-३५/२०१५-Org.Fmg, दि. ०८.०५.२०२०
- ११) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र. कृआ/पीकेव्हीवाय/पुर्नजिवित/१६३२४/२०२०,
दि. १०.०७.२०२०
- १२) शासन निर्णय क्र. योजना ३३२०/प्र.क्र.७४/१-अ, दि. ०३.०९.२०२०
- १३) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. ९-३५/२०१५-Org.Fmg(५९०६६/FTS), दि. १३.१०.२०२०
- १४) शासन निर्णय क्र. योजना ३३२०/प्र.क्र.७४/१-अ, दि. ०६.११.२०२०

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाने राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत परंपरागत कृषि विकास योजना ही योजना सन २०१५-१६ पासून राबविण्याचा निर्णय घेतला आहे. सदर योजना गट आधारित असून यामध्ये केंद्र हिस्सा ६० टक्के व राज्य हिस्सा ४० टक्के या प्रमाणात आहे.

सन २०१६-१७ मध्ये परंपरागत कृषि विकास योजनेअंतर्गत प्रथम टप्प्यात ९३२ गट स्थापन करण्यात आले आहेत. त्याकरीता प्रथम वर्षातील घटक राबविणेसाठी संदर्भ क्र. २ वरील शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली असून द्वितीय वर्षातील घटक राबविणेसाठी संदर्भ क्र. ४ व ५ वरील शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

केंद्र शासनाच्या संदर्भ क्र. ६ ते ८ वरील पत्रांनुसार सन २०१९-२० मध्ये सदर योजनेकरिता प्रवर्गनिहाय केंद्र हिश्याचा निधी प्राप्त झाला असून त्यास पुरक राज्य हिस्सा पुढीलप्रमाणे आहे.

(रु.लाख)

प्रवर्ग	केंद्र हिस्सा (६० टक्के)	राज्य हिस्सा (४० टक्के)	एकूण
सर्वसाधारण	१४८९.७०	९९३.१४	२४८२.८४
अनु.जाती	१२९.६१	८६.४१	२१६.०२
अनुजमाती .	१०८.८८	७२.५८	१८१.४६
एकूण	१७२८.१९	११५२.१३	२८८०.३२

परंतु, माहे मार्च, २०२० मध्ये राज्यात कोविड-१९ या संसर्गजन्य विषाणू रोगाच्या प्रादुर्भावाच्या पार्श्वभूमीवर वरीलप्रमाणे रु. १७२८.१९ लाख निधी सन २०१९-२० मध्ये वितरीत करण्यात आलेला नव्हता. केंद्र शासनाच्या संदर्भ क्र. १० वरील पत्रान्वये ९३२ गटांचा अखर्चित निधी रु. २८८०.३२ लाख पैकी केंद्र हिस्सा रु. १७२८.१९ लाख एवढा निधी पुर्नजिवीत करून मिळाला असून सदर निधी सन २०२०-२१ मध्ये खर्च करणेसाठी मान्यता प्राप्त झाली आहे. त्यानुसार वाचा क्र. १४ वरील शासन निर्णयान्वये केंद्र हिस्सा रु. ४७२.९८ लाख व त्यास अनुसरून राज्य हिस्सा रु. ३१५.३२ लाख असा एकूण रु. ७८८.३० लाख निधी वितरीत केलेला आहे.

केंद्र शासनाच्या संदर्भ क्र. १३ वरील पत्रान्वये ९३२ गटांचा अखर्चित निधी रु. २८८०.३२ लाख पैकी केंद्र हिस्सा रु. १७२८.१९ लाख एवढ्या निधीचा विनियोग ९३२ गट, नवीन ३५० गट व ३२६ गटांसाठी खर्च करण्यास केंद्र शासनाची सुधारित मान्यता प्राप्त झाली असून त्यास अनुसरून पुरक राज्य हिस्सा पुढीलप्रमाणे आहे.

(रु.लाख)

अ.क्र.	तपशील	केंद्र हिस्सा ६० टक्के	राज्य हिस्सा ४० टक्के	एकूण
१.	९३२ गटांची दुसऱ्या व तिसऱ्या वर्षाचे दायित्वाचा (Liability) निधी	५४८.७०	३६५.८०	९१४.५०
२.	सन २०२०-२१ मध्ये नवीन मार्गदर्शक सूचनेनुसार ३५० गटांसाठी पहिल्या वर्षाच्या घटकांसाठी लागणारा निधी	७०६.८६	४७१.२४	११७८.१०
३.	जुन्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार ३२६ गटांच्या तिसऱ्या वर्षासाठी लागणारा निधी	४७२.६३	३१५.०९	७८७.७२
	एकूण	१७२८.१९	११५२.१३	२८८०.३२

केंद्र शासनाच्या संदर्भ क्र. १३ वरील सुधारित मान्यतेमधील विवरणातील अ.क्र.१ नुसार ९३२ गटांच्या दुसऱ्या व तिसऱ्या वर्षातील बाबी राबविण्यासाठी केंद्र हिश्याचा रु.५४८.७० लाख निधीचा कार्यक्रम मंजूर करण्यात आलेला आहे. सदर निधीच्या प्रवर्गनिहाय केंद्र हिश्याचा व त्यासाठी आवश्यक असणारा पुरक राज्य हिश्याचा तपशील पुढीलप्रमाणे आहे.

(रु.लाख)

प्रवर्ग	केंद्र हिस्सा (६० टक्के)	राज्य हिस्सा (४० टक्के)	एकूण
सर्वसाधारण	४७२.९८०	३१५.३२०	७८८.३०
अनुसूचित जमाती	४१.१५४	२७.४३६	६८.५९
अनुसूचित जाती	३४.५६६	२३.०४४	५७.६१
एकूण	५४८.७००	३६५.८००	९१४.५०

अनुसूचित जमाती प्रवर्गाचा एकूण रु. १८१.४६ लाख एवढ्या निधीस संदर्भ क्र. ९ वरील शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली होती. तसेच सर्वसाधारण प्रवर्गाचा एकूण रु. २४८२.८४ लाख निधी आणि अनुसूचित जाती प्रवर्गाचा एकूण रु. २१६.०२ लाख निधीच्या कार्यक्रमास संदर्भ क्र. १२ वरील शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली होती. सदर प्रशासकीय मान्यता रद्द करण्यात येऊन, केंद्र शासनाच्या सुधारित मान्यतेनुसार राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत परंपरागत कृषि विकास योजना सन २०२०-२१ मध्ये राबविण्याकरिता सुधारित प्रशासकीय मान्यता देणे आवश्यक आहे.

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत परंपरागत कृषि विकास योजनेचा वरीलप्रमाणे एकूण रु. ९१४.५० लाख एवढ्या निधीचा ९३२ गटांचा द्वितीय व तृतीय वर्षातील घटकांचा प्रवर्गनिहाय कार्यक्रम राबविण्यासाठी सुधारित प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत परंपरागत कृषि विकास योजना, ९३२ गटांचा द्वितीय व तृतीय वर्षातील घटकांचा कार्यक्रम राबविण्यासाठी पुढीलप्रमाणे प्रवर्गनिहाय एकूण रु. ९१४.५० लाख एवढ्या निधीस सुधारित प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

(रु.लाख)

प्रवर्ग	केंद्र हिस्सा (६० टक्के)	राज्य हिस्सा (४० टक्के)	एकूण
सर्वसाधारण	४७२.९८००	३१५.३२००	७८८.३०००
अनुसूचित जमाती	४१.१५४०	२७.४३६०	६८.५९००
अनुसूचित जाती	३४.५६६०	२३.०४४०	५७.६१००
एकूण	५४८.७०००	३६५.८०००	९१४.५०००

अनुसूचित जमाती प्रवर्गाचा एकूण रु. १८१.४६ लाख एवढ्या निधीस संदर्भ क्र. ९ वरील दि. २०.०३.२०२० रोजीच्या शासन निर्णयान्वये देण्यात आलेली प्रशासकीय मान्यता व सर्वसाधारण प्रवर्गाचा रु. २४८२.८४ लाख निधी आणि अनुसूचित जाती प्रवर्गाचा रु. २१६.०२ लाख निधीच्या कार्यक्रमास संदर्भ क्र. १२ वरील दि. ०३.०९.२०२० रोजीच्या शासन निर्णयान्वये देण्यात आलेली प्रशासकीय मान्यता रद्द करण्यात येत आहे.

२. सदर निधी वरील परीच्छेद क्र. १ मध्ये प्रदान केलेल्या प्रशासकीय मान्यतेनुसार खर्च करण्यात येईल याची दक्षता घेण्यात यावी. या प्रित्यर्थ होणारा खर्च सन २०२०-२१ या चालू आर्थिक वर्षाकरीता मंजूर होणाऱ्या अनुदातून भागविण्यात येऊन पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

सर्वसाधारण प्रवर्ग-

केंद्र हिस्सा लेखाशिर्ष	राज्य हिस्सा लेखाशिर्ष
मागणी क्रमांक -डी-३ २४०१ पीक संवर्धन, (३५)(००)कृषी उन्नती योजन- परंपरागत कृषी विकास योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) केंद्र हिस्सा- ६०% २४०१ ए ०५६ कार्यक्रम, ३३ अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक -डी-३ २४०१ पीक संवर्धन, (३६)(००) कृषी उन्नती योजन- परंपरागत कृषी विकास योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) राज्य हिस्सा -४० % २४०१ ए ०६५ कार्यक्रम, ३३ अर्थसहाय्य

अनुसूचित जाती प्रवर्ग-

केंद्र हिस्सा लेखाशिर्ष	राज्य हिस्सा लेखाशिर्ष
मागणी क्रमांक -डी-३, २४०१ पिक संवर्धन, (००) ७८९, अनुसूचित जाती उपयोजना (००)(२७) कृषि उन्नती योजना-परंपरागत कृषि विकास योजना (केंपुयो), केंद्र हिस्सा- ६०% २४०१ ए७०८, योजनांतर्गत ३३ अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक -डी-३, २४०१ पिक संवर्धन, (००) ७८९, अनुसूचित जाती उपयोजना (००)(२८) कृषि उन्नती योजना-परंपरागत कृषि विकास योजना (केंपुयो), राज्य हिस्सा -४० % २४०१ ए७१७, योजनांतर्गत ३३ अर्थसहाय्य

अनुसूचित जमाती प्रवर्ग-

केंद्र हिस्सा लेखाशिर्ष	राज्य हिस्सा लेखाशिर्ष
मागणी क्रमांक- टी-५, २४०१ पिक संवर्धन, ७९६, जनजाती क्षेत्र उपयोजना ०१ - जनजाती क्षेत्र उपयोजनेंतर्गत योजना (०१)(३०) कृषि उन्नती योजना-परंपरागत कृषि विकास योजना (केंपुयो), केंद्र हिस्सा- ६०% (२४०१ ए७६२) ३३ अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक- टी-५, २४०१ पिक संवर्धन, ७९६, जनजाती क्षेत्र उपयोजना ०१ - जनजाती क्षेत्र उपयोजनेंतर्गत योजना (०१)(३१) कृषि उन्नती योजना-परंपरागत कृषि विकास योजना (केंपुयो), राज्य हिस्सा- ४०% (२४०१ ए७७१) ३३ अर्थसहाय्य

३. सदर योजना राबविताना खालील अटी व शर्तीचे पालन करण्यात यावे-

१. सदर योजना केंद्र शासनाच्या संदर्भाधिन मार्गदर्शक सुचनानुसार व केंद्र शासनाच्या निधी वितरीत करण्याच्या अटी व शर्ती नुसार राबविण्यात यावी.

२. खर्चाचे लेखे सुव्यवस्थित ठेवून सदर खर्चाचे लेखा परिक्षण अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्रे केंद्र व राज्य शासनाला लवकरात लवकर प्रगती अहवालासह सादर करण्यात यावेत. योजनेच्या वेगवेगळ्या बाबींवरील भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल केंद्र व राज्य शासनास प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत सादर करण्यात यावा.

३. योजनेशी संबंधित ताळेबंद व लेखापरिक्षण जमा खर्चाच्या रकमा यांचा अहवाल अंमलबजावणी यंत्रणेने द्यावा. त्यामध्ये वर्षाच्या सुरुवातीला अखर्चीत रकमा व व्याजाद्वारे मिळालेले उत्पन्न स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावे. जेणेकरून पारदर्शी स्वरूपात रकमा विचारात घेता येतील व संदिग्धता राहणार नाही.

४. कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर कार्यक्रमापेक्षा जास्तीचा कार्यक्रम राबविला जाणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

४. सदर निधी खर्च करताना विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/टेंडर नियमावली व नियमांचे/प्रक्रियेचे/ वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादेत / P.W.D / मॅन्युअलचे अधिन राहून/C.V.C. तत्वानुसार / CAG च्या निर्देशानुसार/प्रचलित शासन निर्णय/ नियम/परिपत्रक / तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अंमलबजावणी यंत्रणांनी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन नियम/ अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहिल. त्यांना या शासन निर्णयान्वये वितरीत केलेला सर्व निधी पीएफएमएस (PFMS) प्रणालीद्वारे वितरीत करण्याची कार्यपद्धती बंधनकारक राहिल.

५. सदर योजनेकरिता आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना योजनेचे नियंत्रण अधिकारी म्हणून व सहाय्यक संचालक, लेखा १ यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

६. प्रस्तुतचे आदेश वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका, १९७८ मधील भाग- पहिला, उपविभाग तीन मधील अनु क्र. ४ येथील नियम २७ (२) (ब) अन्वये प्रशासकीय विभागांना प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांमध्ये काढण्यात येत आहे. तसेच वित्त विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अर्थसं - २०२०/प्र.क्र.६५/अर्थ ३, दिनांक ०४.०५.२०२० व दिनांक २६.०५.२०२० मधील अटी व शर्तीची पूर्तता करण्यात यावी.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२०१२०२१६४२०११७०१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(उमेश चांदिवडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/ विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई.
४. सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
६. संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
७. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/ नागपूर .
८. सर्व कृषि संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
९. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक.
१०. सर्व प्रकल्प संचालक, आत्मा.
११. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
१२. सहाय्यक संचालक, लेखा -१, कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१३. कार्यासन १४३१, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. कार्यासन व्यय-१, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१५. निवडनस्ती (कार्यासन १-अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.